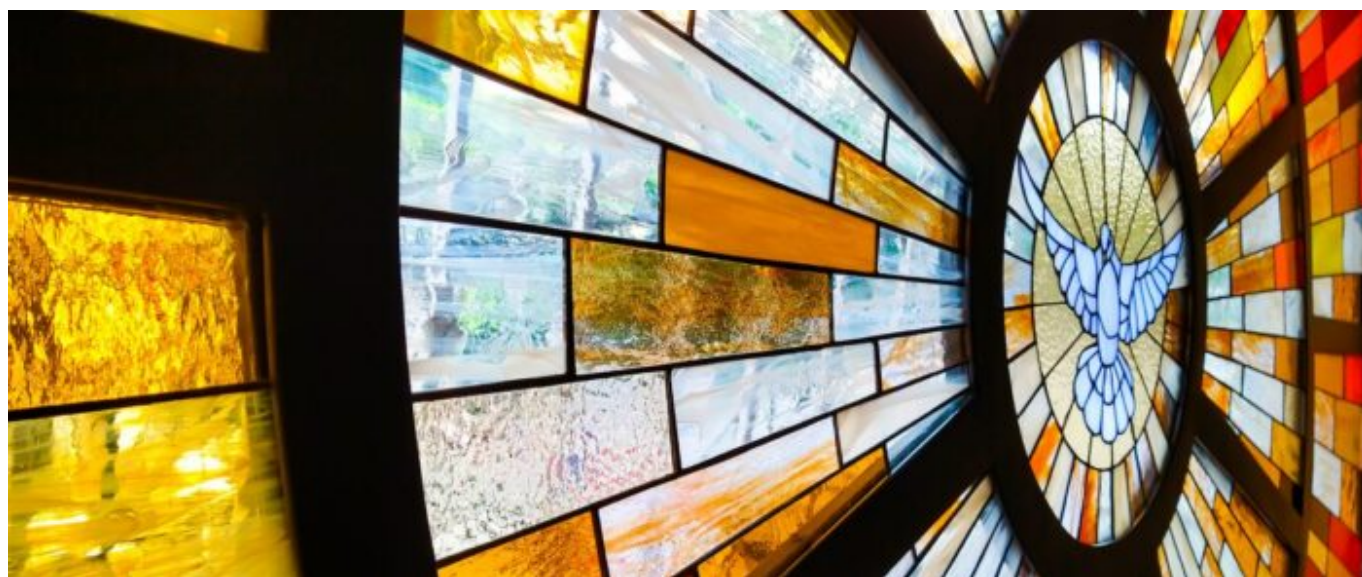

Svědectví: 91. Proč někteří kazatelé v důchodu ztrácejí víru a opouštějí církvev

Svědectví

Proč někteří kazatelé v důchodu ztrácejí víru a opouštějí církvev

„Bud’te milosrdní k těm, kdo pochybují.“

List Judův 22

Patřím k podpůrné skupině sedmi duchovních v důchodu. Šest z těchto sedmi již nevyznává historickou, věroučnou, ortodoxní a tradiční teologii. Těchto šest členů skupiny se již aktivně neúčastní žádného shromáždění. Když si to spočítáte, znamená to, že 86 % mé skupiny duchovních v důchodu do značné míry ztratilo tradiční víru a opustilo institucionální náboženství.

Dlouho jsem se domníval, že tato dynamika v mé podpůrné skupině je anomálií. Jistě, říkal jsem si, to není typické. Před několika měsíci jsem se tedy rozhodl provést neformální průzkum mezi duchovními v důchodu, abych to zjistil.

Položil jsem jim dvě otázky:

„Stále se hlásíte k tradičním doktrínám/teologii? Proč nebo proč ne?“

Jste stále aktivně zapojeni v nějakém sboru? Proč nebo proč ne?“

Než se s vámi podělím o výsledky průzkumu, je třeba učinit významné zřeknutí se odpovědnosti.

Nejednalo se o rozsáhlý ani vědecký průzkum. Místo toho představuje odpovědi přibližně 100 duchovních v důchodu (téměř všichni z mainstreamové církve), kteří čtou stránky DoubtersParish.com, ProgressiveChristianity.org nebo Baptist News Global. Stručně řečeno, respondenti tohoto průzkumu již mají „liberální/progresivní“ teologický a církevní trend. Kdybych se dotazoval duchovních v důchodu z konzervativního evangelikalismu, výsledky by se pravděpodobně výrazně lišily.

S touto důležitou výhradou bych se rád podělil o některá zjištění tohoto průzkumu. Celkově identifikoval následující tři kategorie duchovních v důchodu (s procenty):

- Ty, kteří se hlásí k tradiční teologii a účastní se činnosti nějakého sboru (19 %).
- Ty, kteří se nehlásí k tradiční teologii, ale účastní se činnosti nějakého sboru (40 %).
- Ty, kteří se nehlásí k tradiční teologii a neúčastní se žádného sboru (41 %).

Nejprve se podíváme na tři hlavní trendy, které se v průzkumu objevily, a poté se pokusíme předběžně vysvětlit, proč tolik duchovních v důchodu ztratilo tradiční víru a opustilo církev.

Většina zůstává v církvi

Padesát devět procent duchovních v důchodu, kteří se zúčastnili tohoto průzkumu, se stále účastní místního sboru. To zahrnuje duchovní, kteří si zachovávají tradiční víru, i ty, kteří ji nemají. Následuje několik reprezentativních citátů respondentů:

„Stále jsem aktivní ve sboru. Jak může dobrý syn opustit svou matku?“

„Věřím v církev v tom smyslu, že jsme nikdy nebyli předurčeni k tomu, abychom šli ve své víře sami.“

„Rozhodně nevěřím všemu, co se hlásá z kazatelny, ale zůstal ve sboru kvůli společenskému kontaktu“.

„Oceňuji misijní práci a kamarádství. Je to pro mě povzbuzující.“

„Aktivně se angažuji ve svém sboru, částečně proto, že jsem se zbavil dogmat.“

„Chodím tam hlavně proto, že je to společná aktivita, které se účastním celý život.“

„Církev je místem, kde lze nalézt společenství, přijímat a praktikovat péči a slyšet prorocké hlasy. Církev může být frustrující, ale je to také místo, kde jsem se naučil milovat Ježíše, své bližní, biblický příběh a sílu naděje.“

Významná menšina z církve odešla

Přestože 59 % duchovních v důchodu, kteří odpověděli na tento průzkum, zůstává v církvi, 41 % z nich ji opustilo. U lidí, kteří institucionálnímu náboženství zasvětili desítky let svého života, se to zdá být velké číslo. Následuje několik reprezentativních citací respondentů:

„Církev se nezmění. Například jazyk používaný při bohoslužbách je tak genderově a teisticky zabarvený. Když se mě lidé ptají, co jsem dělal před odchodem do důchodu, říkám jim, že jsem pastor v důchodu, který už nechodí do kostela.“

„Dnešní církev se stala politickou figurkou v americké kultuře. Ztratila svůj hlas a důvěryhodnost ve světě. Ostatní kultury často vnímají americkou církev jako nástroj imperialismu.“

„Církve mají předsudky, jsou rasistické, nepřemýšlejí, vyhovuje jim padesátiletá interpretace Bible a teologie a téměř všechny peníze utrácí jen pro sebe.“

„Církev opustila Ježíšův příklad a učení ve prospěch moci, politiky, peněz a statusu quo.“

„Moje zkušenost je taková, že mnoho sborů nadále nabízí pouze bílé bohoslužby, bílou hudbu a bílou liturgii, čímž se podobají bílému venkovskému klubu, který ve skutečnosti nechce dělat žádnou praktickou práci s těmi nejmenšími.“

„Kazatelská služba mě velmi vyčerpávala a stále pociťuji potřebu mít vlastní srdce naplněné pokojem a krásou spíše než teologickými hádkami, schůzemi, prací ve výborech a toxickými vztahy v problémových systémech.“

„Už jsem vymetl tolik církevního svinstva, že by to stačilo na sto životů. Skončil jsem a je to naprosto osvobozující.“

Velká většina se již nehlásí k tradiční teologii

Největším překvapením tohoto průzkumu mezi duchovními v důchodu, alespoň pro mě, je, že 81 % respondentů již nezastává tradiční (historickou, věroučnou, ortodoxní) teologii/doktrínu.

Následuje několik reprezentativních citátů respondentů:

„Už nevěřím učení církve. Místo toho následuji život, učení a příklad Ježíše.“

„Věřím v neteistického Boha, který je univerzální energií.“

„Je mi bližší Ježíš z Jeffersonovy Bible a Ježíšova semináře (Jesus Seminar) než Ježíš z Apoštolského vyznání víry.“

„Někdy si nejsem jistý, zda ještě věřím v Boha, ale jsem si jistý, že stále věřím v Ježíše.“

„Už netvrdím doktríny, které jsem se učil v nedělní škole, jako je nebe, peklo, narození z panny, fyzické vzkříšení, nanebevstoupení nebo druhý příchod.“

„Nedokážu se smířit s realitou a tradičními naukami, ani mi už nedávají logický smysl. Některé z tradičních nauk považuji za morálně zkažené a neslučitelné s milujícím Bohem.“

„Stále mám víru v Boha, ale ta není vázána tím, co se nachází ve formulovaném kánonu Písma.“

„Mnohem důležitější než jakákoli víra nebo systém přesvědčení či zásad je mít morální kompas a velkou laskavost.“

Proč tolik duchovních v důchodu ztratilo tradiční víru a opustilo církve?

Když 81 % duchovních v důchodu (kteří se zúčastnili tohoto průzkumu) ztratilo tradiční víru a 41 % opustilo církve, nelze se nezeptat proč. Neexistuje jediná jednoznačná odpověď.

Například řada respondentů tradiční víru vůbec nepotvrdila, zejména ti, kteří působí v necírkevní, velmi progresivní *Sjednocené církvi Kristově (United Church of Christ)*. Hlavním vysvětlením, proč respondenti ztratili tradiční víru a opustili církve, je však to, že jako duchovní v důchodu k tomu nyní mají teologickou a církevní svobodu.

„Hlavním vysvětlením, které respondenti uvedli pro ztrátu tradiční víry a odchod z církve, je, že jako duchovní v důchodu k tomu nyní mají teologickou a církevní svobodu.“

Například když jste profesionální duchovní, i když máte institucionálního náboženství plné zuby, zřejmě nemáte svobodu církve opustit. Odchod do důchodu vám poprvé po dlouhé době umožňuje rozhodnout se o své účasti v církvi.

Jak již bylo uvedeno, většina se rozhodne zůstat. Po celoživotní práci v církvi chce většina duchovních zůstat spojena se svým životním dílem. Duchovní v důchodu, kteří jsou z institucionálního náboženství rozčarováni, však nyní mohou své církevní vazby přerušit – a mnozí tak činí.

Jak uvedl jeden z respondentů: „Nejsem zapojen do církve. Stručně řečeno, už jsem toho měl dost. Odchod do důchodu mi dává svobodu nemuset.“

Tato svoboda je ještě výraznější, pokud jde o teologii. Pro aktivní duchovní může nevěřit v tradiční doktríny znamenat velkou krizi na mnoha úrovních. Proto se většina duchovních snaží této bolestné skutečnosti vyhnout, i když to vyžaduje nebýt k sobě nebo ke svým sborům zcela upřímný.

Jakmile se však osvobodí od profesních omezení, mnozí z nich dojdou k poznání, že tradiční víru již nevyznávají. Jen málokdo se stane ateistou. Mnozí z nich se však, podobně jako ti v tomto průzkumu, stávají mnohem méně ortodoxními.

Jak uvedl jeden z respondentů: „Přestože jsem celou svou kariéru bojoval s pochybnostmi, přesvědčil jsem sám sebe, že stále věřím v základní principy historického křesťanství. Když jsem však odešel do důchodu, uvědomil jsem si, že tomu tak není.“

„Je těžké přimět člověka, aby něco pochopil, když jeho plat závisí na tom, že tomu nerozumí.“

Při psaní tohoto článku jsem narazil na provokativní citát Uptona Sinclaira: „Je těžké přimět člověka, aby něčemu rozuměl, když jeho plat závisí na tom, že tomu nerozumí.“

Ačkoli neměl na mysli konkrétně náboženství nebo kazatele, určitě se to hodí.

Nesdílím tento citát v odsuzujícím nebo cynickém smyslu. Naopak, sdílím ho, abych ilustroval, jak těžké je pro pochybující duchovní pochopit a přiznat (sobě nebo druhým), že ztratili důležité principy svého náboženství. Proč? Protože, jak citát naznačuje, ztráta těchto přesvědčení může mít za následek ukončení výplaty, což není málo.

Ale jde to mnohem hlouběji. Ztráta víry může vést také ke ztrátě povolání, poslání, identity, společenství, účelu, smyslu, pověsti a dokonce i rodinných vztahů.

Pro někoho, kdo má před jménem „reverend“, je přiznání ztráty víry ohromně děsivé a ohrožující. Většina duchovních si proto najde způsob, jak se alespoň zdání víry držet, i když jen zuby nehty.

Když však odejdou do důchodu, tyto obavy a omezení se rozptýlí, což mnohým z nich dává svobodu přiznat (možná poprvé), že se jejich víra výrazně odchýlila od tradiční ortodoxie.

Případová studie

Dovolte mi, abych se s vámi podělil o konkrétní příklad.

Před několika týdny jsem četl knihu jednoho duchovního, který vyprávěl o svém boji s pochybnostmi. Nebudu zabíhat do podrobností, ale vylíčil řadu faktorů, které ho vedly k pochybnostem o jeho víře. Patřili mezi ně obvyklí favorité (otázky ohledně Bible, problém utrpení, skepse ohledně teistického Boha a božského Krista, potíže s vírou v nadpřirozeno a masivní selhání institucionálního náboženství).

V tomto bodě knihy by většina čtenářů očekávala, že otočí stránku a zjistí, že se vzdal víry a rezignoval na funkci duchovního. Místo toho autor učiní překvapivý posun. Místo toho, aby odhodil své náboženství, rozhodl se udělat „krok víry“ a „věřit“ v křesťanství. Vzhledem k jeho obrovským pochybnostem jistě mnozí čtenáři pocítili trochu bolestný pocit.

„Cena za to, že by se vzdal své víry, byla příliš vysokou lafkou, cena byla příliš vysoká.“

Jeho rozhodnutí zachovat si víru navzdory vysilujícím pochybnostem však většinu duchovních nepřekvapí. Cena za to, že by se vzdal své víry, byla příliš vysokou lafkou, ta cena byla příliš vysoká. Přiznal to, když přiznal, že se nedokáže přimět k tomu, aby opustil své povolání, které je to jediné, co zná a v čem je dobrý. Stejně tak nemohl unést, že opustí svůj denominační okruh a společenství, které mu poskytoval. Nerad by se také vzdal duchovní útěchy, kterou mu tradiční víra poskytovala. Našel tedy způsob, jak víru udržet při životě, i když jen stěží.

Když jsem četl jeho příběh, který byl publikován před dvanácti lety, pomyslel jsem si: „Vsadím se, že se jeho pohled na věc změnil, když odešel do důchodu.“ Mé tušení se ukázalo jako správné.

Hledání na internetu odhalilo, že nedávno odešel do důchodu. Pak jsem si přečetl několik jeho současných příspěvků na blogu. Už nemluví o „kroku víry“ nebo „důvěře“ v Boha. Místo toho mluví o své „pomalu se rozplývající víře“. Zjevně už nevěří v tradiční křesťanství a je hluboce frustrován institucionálním náboženstvím.

Nekritizují tohoto muže za to, že se během služby duchovního držel alespoň minimální tradiční víry, aby ji po odchodu do důchodu opustil. Naopak s ním dokážu soucítit. Když jsme ještě ve služebním poměru, je neobyčejně obtížné přiznat si své nejhlubší pochybnosti sami před sebou, natož před druhými. Sázky jsou prostě příliš vysoké. Proto mnoho pochybujících duchovních – často podvědomě – takové hrozné myšlenky odkládá a popírá.

Podle účastníků tohoto průzkumu se však po odchodu do důchodu a získání teologické a církevní svobody, která jej doprovází, naše perspektivy často mění. A to se zdá být více než cokoli jiného hlavním důvodem, proč tolik přemýšlivých a vzdělaných duchovních po odchodu do důchodu opouští (alespoň částečně) tradiční víru, přijímá (alespoň částečně) netradiční víru a přehodnocuje svůj vztah k institucionálnímu náboženství.

Martin Thielen

[Baptist News Global](#)

Martin Thielen

Martin Thielen, emeritní metodistický duchovní, je tvůrcem a autorem webu www.DoubtersParish.com. Před přestupem do UMC (United Methodist Churches) působil jako redaktor časopisu *Proclaim magazine* v *Baptistické radě nedělních škol* (*The Baptist Sunday School Board*).

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté – Síť víry](#)